

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**ПСИХОЛОГІЯ ЛІДЕРСТВА**Спеціальність: **С4 «Психологія»**Освітньо-професійна програма: **Клінічна психологія**Рівень вищої освіти: **перший (бакалаврський)**Форма здобуття освіти: **очна**Рік навчання: **2**Семестр(и): **4 (весняний)**Тип освітнього компонента: **вибірковий**Навчальний рік: **2025-2026**Обсяг: **4 кредити ECTS (120 год.)**Навчальні заняття: **лекції, консультації**Підсумковий контроль: **залік**Пререквізити: **загальна психологія, психологія особистості, вікова психологія, вступ до фаху «Клінічна психологія».**Кафедра/підрозділ: **кафедра української мови, психології та педагогіки, пр. Науки, 4, корпус А, 5 поверх**Керівник освітнього компонента: **Чернова Валерія Костянтинівна**
email: **vk.chernova@knmu.edu.ua****ОПИС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**

Курс **«Психологія лідерства»** спрямований на формування у здобувачів системного розуміння психологічних основ лідерства, його ролі у розвитку особистості, групи та організації. Дисципліна поєднує класичні й сучасні теорії лідерства, вивчає психологічні механізми впливу, стилі керівництва, динаміку лідерсько-послідовницьких взаємин, а також фактори ефективності лідера в різних соціальних контекстах. Курс забезпечує розвиток лідерських і комунікативних компетентностей, емоційного інтелекту, умінь працювати з людьми, мотивувати їх і спрямовувати на досягнення спільних цілей.

МЕТА КУРСУ. Здобувачі навчатимуться аналізувати феномен лідерства з психологічної точки зору, розуміти його природу, функції та структуру, опанують знання про різні моделі лідерства - авторитарну, демократичну, трансформаційну, ситуативну, харизматичну. Вони зможуть ідентифікувати власний стиль лідерства, розвивати навички ефективного впливу, командної взаємодії, мотивації, делегування та прийняття рішень у колективі.

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ:

- знати основні теорії, моделі та підходи до вивчення лідерства в сучасній психології;
- розуміти психологічні механізми лідерського впливу, мотивації, комунікації, прийняття рішень та управління груповою динамікою;
- володіти знаннями про стилі лідерства, якості ефективного лідера, особливості формування лідерських відносин у малих і великих групах;
- уміти застосовувати психодіагностичні методики для вивчення лідерських якостей, стилів керівництва та соціально-психологічного клімату колективу;
- використовувати набуті знання для розвитку власного лідерського потенціалу, формування команди, налагодження комунікації та вирішення конфліктів у колективі;
- розвивати навички стратегічного мислення, саморефлексії, емоційної регуляції, асертивності, емпатії та відповідального лідерства у професійній і суспільній діяльності.

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА**Перелік тем лекцій (26 год.):**

1. Предмет, завдання та методи психології лідерства.
2. Історичний розвиток і основні теорії лідерства у психології.
3. Особистісні якості та психологічні риси ефективного лідера.
4. Стилi лідерства та їх вплив на групову ефективність.
5. Психологічні механізми впливу та влади у лідерській взаємодії.

6. Мотиваційні та емоційні аспекти лідерської поведінки.
7. Формування та розвиток лідерського потенціалу особистості.
8. Взаємодія лідера і групи: довіра, комунікація, конфлікти.
9. Гендерні та культурні особливості проявів лідерства.
10. Психологічні основи командоутворення та ефективного лідерства в організації.

Перелік тем практичних занять (24 год.):

1. Предмет, завдання та методи психології лідерства.
2. Історичний розвиток і основні теорії лідерства у психології.
3. Особистісні якості та психологічні риси ефективного лідера.
4. Стилi лідерства та їх вплив на групову ефективність.
5. Психологічні механізми впливу та влади у лідерській взаємодії.
6. Мотиваційні та емоційні аспекти лідерської поведінки.
7. Формування та розвиток лідерського потенціалу особистості.
8. Взаємодія лідера і групи: довіра, комунікація, конфлікти.
9. Гендерні та культурні особливості проявів лідерства.
10. Психологічні основи командоутворення та ефективного лідерства в організації.

Перелік тем самостійної роботи студента (70 год.)

1. Предмет, завдання та методи психології лідерства.
2. Історичний розвиток і основні теорії лідерства у психології.
3. Особистісні якості та психологічні риси ефективного лідера.
4. Стилi лідерства та їх вплив на групову ефективність.
5. Психологічні механізми впливу та влади у лідерській взаємодії.
6. Мотиваційні та емоційні аспекти лідерської поведінки.
7. Формування та розвиток лідерського потенціалу особистості.
8. Взаємодія лідера і групи: довіра, комунікація, конфлікти.
9. Гендерні та культурні особливості проявів лідерства.
10. Психологічні основи командоутворення та ефективного лідерства в організації.

СРС спрямована на поглиблення та закріплення знань із психологічної та соціальної реабілітації, отриманих у процесі аудиторного навчання, та формує здатність застосовувати їх у професійній діяльності психолога. Вона допомагає розвивати навички аналізу психічних наслідків бойових дій і травматичних подій, опрацювання літературних та емпіричних матеріалів, формулювання висновків щодо індивідуальних і групових випадків, а також сприяє підготовці до практичної роботи з військовослужбовцями, ветеранами, їхніми родинами та цивільними особами, які зазнали впливу війни.

Консультації: онлайн, за попередньою реєстрацією на сторінці курсу в Системі дистанційного навчання курсу.

Методи навчання: лекції, інтерактивні дискусії, робота в малих групах, моделювання ситуацій, метод кейсів, публічний виступ.

ОЦІНЮВАННЯ

Поточна навчальна діяльність (ПНД). Оцінювання успішності здобувачів освіти здійснюється відповідно до Інструкції з оцінювання навчальної діяльності здобувачів вищої освіти в ХНМУ (<https://knmu.edu.ua/documents/normatyvni-dokumenty-navchalnogo-proczesu/>). Оцінка за практичне чи підсумкове заняття становить від 2 до 5 балів. Подання завдань за запізненням з неповажних причин тягне за собою зниження оцінки відповідно до відсотка запізнення в часі від часу виконання завдання. Завдання перевіряються до 24 год. Оцінки виставляються у електронний журнал. Незадовільні оцінки відпрацьовуються відповідно до

Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

В кінці семестру середня оцінка за семестр конвертується у багатобальну оцінку (70 – 120 балів) відповідно до таблиці 1 Інструкції з оцінювання (див. вище). Середнє арифметичне ПНД становить загальну навчальну діяльність (ЗНД).

Індивідуальні завдання (ІЗ) не передбачені.

Підсумковий контроль. Умовою допуску до іспиту є набрання 70 балів ЗНД. Оцінка за ДЗ становить від 50 до 80 балів.

Оцінка з дисципліни (ОД). $ОД = ЗНД + 3$.

Оскарження результатів підсумкового контролю проводиться у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_apel_kontrol.pdf).

ПОЛІТИКИ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Рекомендації щодо роботи на курсі: брати активну участь у всіх формах роботи на заняттях, присвячувати 1-2 год. щодня виконанню самостійної роботи та підготовці до занять, ставити запитання під час занять, відвідувати консультації, вчасно здавати завдання та виконувати усі форми контролю.

Відвідування занять. Відвідування лекцій є обов'язковим. Формою одягу під час офлайн-занять є білий медичний халат. При запізнення більше ніж на 5 хвилин ви можете бути не допущені до заняття. Пропущені заняття відпрацьовуються відповідно до Положення про порядок відпрацювання студентами ХНМУ навчальних занять (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_vidprac_zaniat.pdf).

Академічна доброчесність. ХНМУ стоїть на позиціях нульової толерантності до проявів академічної недоброчесності. Будь-які порушення принципів академічної доброчесності тягнуть за собою відповідальність у встановленому в ХНМУ порядку (https://knmu.edu.ua/wp-content/uploads/2021/05/polog_ad-1.pdf).

Використання електронних гаджетів та інструментів штучного інтелекту допускається лише з дозволу викладача.

Політика щодо осіб з особливими освітніми потребами. Здобувачі з особливими освітніми потребами мають зв'язатися з викладачем задля розробки індивідуальної освітньої траєкторії.

Час відповіді викладача: 24 години.

Технічні вимоги до роботи на курсі:

- доступ до комп'ютера, ноутбука, планшета чи смартфона
- корпоративний обліковий запис Google з власним фото
- навички роботи з Google Workspace (Google Meet, Docs, Sheets, Slides, Forms) та Moodle

Технічна підтримка: АСУ (ev.shevtsov@knmu.edu.ua), Google (tehotdelknmu@gmail.com), Moodle (al.korol@knmu.edu.ua)

РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА

1. Кокун О.М., Пішко І.О., Лозінська Н.С., Олійник В.О. Психодіагностика лідерських якостей військовослужбовців : метод. посіб. К. : ТОВ «7БЦ», 2023. 171 с.
2. Кононець, М. О. Психологія лідерства [Електронний ресурс] : навч. посібн. студентів, аспірантів, викладачів закладів вищої технічної освіти / М. О. Кононець. – Електронні текстові дані (1 файл: 2,29 Мбайт). – Київ : КВПЦ, 2020. – 252 с.
3. Лідерство та комунікації в організації : навчальний посібник / упорядники: Н. Я. Михаліцька, М. Р. Яцик. Львів : Львівський державний університет внутрішніх справ, 2024. 512 с.
4. Чорна Т. В. Зміст наукової дефініції «команда»: вітчизняний та зарубіжний підходи // Програма і матеріали Науково-практичної конференції «Особистість у просторі проблем ХХІ століття». Київ : ПП «Дірект Лайн», 2021. С. 91–93.
- 5.

Зав. кафедри української мови,
психології та педагогіки

Людмила ФОМІНА